Beslutsunderlag

Styrelsen 2026-06-17

Telefon: 031 64 74 00

Diarienummer: 0191/24

Mejladress: andreas.tromstedt@gryaab.se

Handläggare: Andreas Tromstedt

Investeringsbeslut – genomförande Renstransport IN.

Förslag till beslut

I styrelsen för Gryaab AB:

Styrelsen godkänner investering i samt genomförande av installation av ny maskinutrustning för renstransport i anläggningsdel IN, enligt beskrivning i beslutsunderlaget till en kostnad av högst 15 mnkr kronor.

Sammanfattning

Ärendet avser investering i ett nytt renstransportsystem i anläggningsdel IN för att ersätta ett tekniskt föråldrat system med ökande driftstörningar. Nuvarande lösning präglas av begränsad kapacitet, återkommande stopp och kritiska flaskhalsar till följd av gemensamma rörledningar och växelfunktioner. Detta medför ökad operativ sårbarhet, högre drift- och underhållskostnader samt negativa konsekvenser för arbetsmiljön. Vid hög belastning föreligger även risk för påverkan på anläggningens förmåga att hantera inkommande avloppsflöden, med potentiella miljökonsekvenser.

Den föreslagna investeringen, om maximalt 15 mnkr, är en nödvändig förutsättning för att säkerställa anläggningens funktion och uppfylla kraven enligt lagen om allmänna vattentjänster.

Lösningen innebär installation av ett nytt trycksatt renstransportsystem med separata ledningar, vilket reducerar komplexitet, eliminerar identifierade flaskhalsar och möjliggör oberoende drift av samtliga linjer.

Projektet planeras att påbörjas med projektering i slutet av augusti 2026 och färdigställas med installation i juni 2027, följt av driftsättning och optimering. Investeringen bedöms sammantaget förbättra driftsäkerhet, kapacitet och robusthet, samtidigt som operativa risker reduceras, arbetsmiljön förbättras och anläggningens långsiktiga funktion och miljöprestanda säkerställs.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Investeringskostnaden är bedömd till högst 15 mnkr. Den årliga kostnaden under den ekonomiska genomsnittliga avskrivningstiden, 20 år, bedöms till cirka 780 tkr och utgörs av avskrivningar och räntekostnader.

Det befintliga trycksatta renstransportsystemet är föråldrat och uppvisar brister i såväl funktion som driftsäkerhet. De installerade tryckluftskanonerna närmar sig slutet av sin tekniska livslängd, och det förekommer återkommande driftstörningar i rörsystemet där rens fastnar.

Dessa störningar leder till frekventa driftavbrott och medför tids- och resurskrävande åtgärder, vilket påverkar både effektiviteten i verksamheten och arbetsmiljön negativt.

Nödvändiga kostnader

Investeringen i ny maskinutrustning för grovrenstransport bedöms som nödvändig för att säkerställa funktionaliteten i anläggningsdel IN.

Åtgärden är en förutsättning för att anläggningen ska kunna:

- Upprätthålla avsedd funktion
- Bedrivas på ett driftsäkert och ändamålsenligt sätt

Mot denna bakgrund anses kostnaden vara nödvändig i enlighet med lagen om allmänna vattentjänster.

Bedömning ur ekologisk dimension

För att säkerställa en stabil funktion krävs att rens effektivt transporteras bort innan vattnet når pumparna. Det nuvarande renstransportsystemet har, till följd av sin konstruktion med delat rörsystem från tryckluftskanonerna, en begränsad kapacitet och därmed minskad drifttillgänglighet.

Genom att installera separata rörledningar från respektive tryckluftskanon ökar systemets redundans och robusthet. Detta minskar risken för totalstopp i renstransporten och möjliggör fortsatt drift i uppströms processutrustning. Därigenom reduceras risken för oplanerad avledning av avloppsvatten, vilket har en direkt positiv miljöpåverkan.

Den nuvarande kapacitetsbegränsningen har även haft indirekta konsekvenser, då Göteborg Energi under vissa perioder inte har kunnat tillgodogöra sig tillräckliga vattenflöden till sin värmepumpanläggning.

Den föreslagna investeringen bidrar därutöver till att uppfylla följande styrande mål:

- Gryaabs utvecklingsmål 1 (2026): Säkerställa att anläggningar och tunnelsystem har den kapacitet och driftsäkerhet som krävs för att fullgöra bolagets uppdrag.
- Gryaabs miljöpolicy: Säkerställa att energi- och resursaspekter beaktas vid större investeringar samt att befintliga anläggningsdelar kontinuerligt utvärderas i syfte att förbättra effektivitet och miljöprestanda.

Bedömning ur social dimension

Det nuvarande renstransportsystemet medför återkommande driftstörningar som kräver manuella och ofta akuta insatser. Dessa situationer uppstår inte sällan under obekväma arbetstider, vilket innebär en ökad belastning på driftpersonal i form av beredskapsutryckningar kvällar, nätter och helger.

Investeringen förväntas bidra till en påtagligt förbättrad arbetsmiljö genom att:

- Minska behovet av akuta insatser, vilket reducerar stress och arbetsbelastning för personalen.

- Öka driftsäkerheten, vilket skapar mer förutsägbara och kontrollerade arbetsförhållanden.
- Begränsa exponering för potentiellt riskfyllda arbetsmoment kopplade till åtgärder vid stopp i systemet.

En mer stabil drift innebär även att resurser kan användas mer effektivt och planerat, vilket bidrar till en hållbar arbetsorganisation.

Ärendet

Ärendet avser beslut om investering i samt genomförande av installation av ny maskinutrustning för renstransport i anläggningsdel IN.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Avloppsvattnet leds via tunnelsystem till reningsverkets inlopp och behandlas i fyra parallella linjer. I respektive linje avskiljs rens genom mekaniska grovgaller, varefter det tvättas, pressas och fragmenteras innan det transporteras vidare i ett trycksatt system till containrar för omhändertagande.

Det nuvarande renstransportsystemet är uppbyggt av fyra tryckluftskanoner (en per linje) kopplade till ett gemensamt rörsystem med två huvudledningar. Fördelningen av rens sker via ventilpaket med växelfunktioner till två mottagningscykloner och vidare till två containerlinjer.

Nuvarande situation

Systemet är ålderstiget och uppvisar ökande driftproblem. Tryckluftskanonerna närmar sig slutet av sin tekniska livslängd och återkommande stopp i rörsystemet förekommer, främst på grund av att rens fastnar.

Driftstörningarna medför:

- Ökade drift- och underhållsinsatser
- Förhöjda arbetsmiljörisker vid felavhjälpning
- En tydligt ökande störningsfrekvens enligt driftdata

En särskilt kritisk punkt utgörs av ventilpaketen med tillhörande växlar, vilka skapar flaskhalsar och bidrar väsentligt till systemets sårbarhet.

Kapacitet och riskbild

Nuvarande systemdesign, där fyra tryckluftskanoner delar två rörledningar, innebär inneboende begränsningar:

- Begränsad kapacitet vid höga flöden
- Ökad komplexitet och därmed högre felkänslighet
- Ett beroende mellan flera kritiska komponenter

Även om drifttillgängligheten för närvarande bedöms som acceptabel, är systemet känsligt för störningar. Vid driftavbrott – särskilt i perioder med hög tillrinning – finns en påtaglig risk att anläggningens kapacitet att hantera inkommande avloppsvatten påverkas negativt.

Behov av åtgärd

Mot bakgrund av systemets tekniska status, ökande störningar och arbetsmiljörisker föreligger ett tydligt behov av åtgärd.

Föreslagen lösning innebär installation av ett nytt trycksatt renstransportsystem med fyra separata huvudledningar utan växelfunktioner. Den nya lösningen minskar komplexiteten, eliminerar identifierade flaskhalsar och stärker anläggningens robusthet.

Genom att etablera det nya systemet parallellt med det befintliga möjliggörs ett etappvis införande utan påverkan på pågående drift.

Sammanfattande bedömning

Det befintliga systemets ålder, kapacitetsbegränsningar och ökande störningsfrekvens innebär en växande operativ och arbetsmiljömässig risk.

Effektmål

Genom investeringen av nytt renstransportsystem kommer följande effekter uppnås:

- Förbättrad kapacitet och robusthet

- Säkerställa långsiktig driftsäkerhet
- Minska sårbarhet och beroenden i processen
- Förbättra arbetsmiljön

Tidplan

Projektering av systemdesignen påbörjas i slutet av augusti 2026 tillsammans med tilldelad leverantör och planeras att fastställas i slutet av oktober 2026. Därefter vidtar fasen för tillverkning och leverans av maskinutrustning, vilken beräknas pågå fram till slutet av januari 2027.

Installationen av det nya renstransportsystemet genomförs parallellt med befintligt system under perioden februari 2027 till juni 2027. Under denna fas sker även successivt demontage av det befintliga systemet. Arbetet genomförs etappvis för att möjliggöra kontrollerad inkoppling och säkerställa kontinuerlig drift utan avbrott.

Efter installation följer testning, verifiering och optimering innan systemet tas i full drift.

Ekonomi

Investeringskostnaden för projektet som helhet är bedömd till högst 15 mnkr. De årliga kostnaderna under den ekonomiska genomsnittliga livslängden på 20 år, är ca 780 tkr och utgörs av avskrivningar och räntekostnader.

Bedömning av ärendets principiella beskaffenhet

Beslutet avser ett investeringsbeslut. Investeringsbeslutet innebär inte en ny inriktning för bolaget, start av nytt affärs- eller verksamhetsområde och är inte heller en så stor investering att den väsentligt påverkar bolagets eller delägarkommunernas ekonomi eller medför annan risk. Investeringen har varit upptagen i Gryaabs ekonomiska långtidsplan och Gryaab bedömer därför inte att ärendet är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt. Bedömningen har gjorts med utgångspunkt i vad som står angivet om frågor av principiell beskaffenhet i Gryaabs ägardirektiv, Göteborgs Stadshus AB:s anvisningar för ärendeberedning och Göteborgs Stads riktlinjer för styrning, uppföljning och kontroll.

Bolagets bedömning

Styrelsen föreslås godkänna investering i samt genomförande av installation av ny maskinutrustning för renstransport i anläggningsdel IN, enligt beskrivning i beslutsunderlaget till en kostnad av högst 15 mnkr kronor.